

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Diatribai De Primis Veteris Frisiae Apostolis, Sive
Dissertationes, quibus eoru[m] anni, actus, res,
personae, loca, tempora in eorundem actis occurrentia,
discutiuntur, illustrantur, erroresque ab ...**

Bosschaerts, Willibrord

Mechliniae, 1650

12. De profectioe S. Willibrordi, Sociorumque in Frisiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10958

statuere admodum sit difficile, nonnumquam impossibile. Provenit id maximam partem ex gentium crebra migratione mutuaque expulsiōe, in quā locis nomina imposita relinquebant, vel noua imponebant, nunc auctiores, nunc contractiores fines inhabitabant, quod intimat Albinæ Seneca epistolâ consolatoriâ. Id ipsum conqueritur Plinius: *alibi mutato Provinciarum modo, alibi itinerum auctis aut diminutis partibus incubuere Maris, tam longo auro alibi processere littora, torserunt se & fluminum aut correxerunt flexus; præterea aliunde alijs exordium mensura est.* quod intimat Albinæ Seneca epistolâ consolatoriâ. lege etiam Tertullianum libro de Pallio cap. 2. Certè à Strabonis tempore, qui sub Tiberio Cæsare vixit, vsque ad Ptolomeum Alexandrinum, qui imperante Antonino (is imperauit ab anno 139. vsque ad 162.) Pio Augusto situm orbis descripsit, tanta nominum mutatio facta est, vt paucissimos populos eo nomine recenseri videas ab vno, quo nominauerit alter. Quare nihil mirum in locis, populis antiquis inquirendis, discrepantes esse Authorum sententias, quæ si ad sua diuersa tempora referri valerent, plurimum conciliatæ forent.

DISSERTATIO XII.

De profectiōe S. Willibrordi, Sociorumque
in Frisiam.

EAm sic proponit Alcuinus: *Assumptisq; secum duodecim fratribus eo fidei feruore, quo & ipse, armatus, nauim conscendit; quorum aliqui postea ob prædicationis Euangelicæ instantiam martyrio coronati sunt: aliqui vero Episcopatus ordinem accipientes, post sancta prædicationis labores, in pace quiuerunt. Igitur vir Dei cum socijs, sicut*

prediximus, nauigauit, donec prospero cursu ad ostia Rheni fluminis vela deposuit, ibiq; optata telluris statione refocillati sunt & mox ad Castellum Traiectum, quod in ipsa fluminis ripa situm est, perueniunt &c.

Videntur hic Author & Beda supra relatus aduersa scribere. hic enim adstruit S. Willibrordum cum socijs emissum ab Egberto, ac si alias spontè iturus non fuisset: ille cum ardore mentis inflammatum quasi proprio Marte, nullo dirigente ac mittente in Frisiam peruenisse. Verum licet hæc in speciem contrarietatem habeant, reuera tamen contraria non sunt, & Alcuinus per Bedam vel potius vterq; per alterutrum est exponendus. fuit calore sancto incensus S. Willibrordus gratia cælesti intus operante Barbaros externos erudiendi: vel advertit illam flammam S. Egbertus, vel Willibrordus ipsi aperuit ideoque illum emisit tanquam diuinitus ad talem messem prædestinatum; vel certè Deo ita disponente, qui pius, quod inspirat, etiam media procurat, ab Egberto electus ad iter fuit. Egberti delectu gaudens S. Willibrordus, quo iam animus trahebat, lubens sequebatur ac si nullo direttore aut monitore moueretur, secuturus etiam si nullus hominũ ordinaret. Ita Alcuinus aperit promptam voluntatem eundi, quam S. Willibrordus per Spiritum sanctum iam conceperat: Beda aperit media quibus illa voluntas ad effectum devenerit.

Dubium primum. Num ex Anglia huc venerit Willibrordus? ita namque loquuntur Vincentius in Speculo, Trithemius in compendio rerum Francicarum lib. 1. & non nemo alius. Respondetur. hæcenus ex dictis constare S. Willibrordum sodalibus comitatum ex Hibernia soluisse, ex qua ab Egberto est emissus. Num verò in transfretando portus aliquos Angliæ intrauerit, ex quibus postea

stea soluisset; siue an per Angliæ regnum iter huc sumpserit, quemadmodum frequenter Hiberni hodie iter suum hæc instituunt, præter conijcere nihil habemus. Imaginor potius vno velo transitis omnibus littoribus continuum mare fulcasse Frisiam vsque,

Vbi demum dente tenaci

Anchora fundabat nauem. Quid enim opus Angliæ arua adire? ex alto mari ad latera retrorsum reflectere, moras trahere? & hoc optime quadrat citato textui Alcuini. Videntur Vincentius & Trithemius decepti lectione Marcellini, qui sub persona S. Marcellini apud Surium prima Martij vitam S. Swiberti stylo mandauit, in qua refert S. Swibertum cum S. Willibr. ex Anglia, & quidem ex Conuentu Eboracensi, nulla mentione Hiberniæ factâ immediate esse emissos in Frisiam ab Egberto Eboracensi Archiepiscopo. Verum fallit & longè fallitur laruatus ille Marcellinus. Eius relatio repugnat V. Bedæ S. Willibrordi conterranei & coætanei & omnibus alijs historicis, Anglicis, & Hibernis, imo omnibus probatis scriptoribus, qui vnanimiter asserunt S. Willibrordum sociosque antequam Frisiam peterent, per plures annos in Hibernia Anachoreticam & monasticam vitam duxisse, atque ex ea ab Egberto in Hiberniâ Archimandrita (non Archiepiscopo) immediatè esse missos in Frisiam. Vide Bedam lib. 50. Historiæ cap. Decimo, vndecimo, & 12. & sequentem nostrâ dissertationem. Si quis velit excusare Vincentium & Trithemium, posset dicere illos vel totum illud regnum, quod hodie magnam Britanniam nominamus, Angliam appellare; quemadmodum externi omnes nostras septemdecim Prouincias linguâ, moribus, titulis, & nominibus alioquin discriminatas Flandriam appellant: vel intelligere soluiffe eos ex Anglia mediatè, quia

48 DE PRIMIS VETERIS FRISIÆ APOSTOLIS
quia in Anglia nati, atque ex eâ Hiberniam petiisse, in-
de huc. Verum non sic loqueretur S. Marcellinus S. Wil-
librordi collega, quia eo agente appellatio Anglię nondum
Britannię erat indita.

Dubium secundum. An rectè idem Trithemius suprà
dicat Sanctum Willibrordum de Anglia venisse in Franciã
Gallicanam, quasi non in Frisiam sed in Franciam Gallica-
nam venisset? Respondetur; ex superioribus liquere S.
Willeb. superato mari per Rhenum in Frisiã Ultraiectum-
que primò appulisse, ibidemque aliquantulum moratum
ad Pipinum in Austrasiã (quæ Francia Gallicana erat) sese
contulisse. Quare (nisi quis velit Trithemium errasse) in-
telligendus & hic est venisse Willibrordum in Galliam
Francicam mediatè postquã in Frisia nonnihil hęsisset:
ac forsan à Trithemio citerior Frisia & Ultraiectensis ditio
sub Francia Gallicana sunt censę. Quamquam enim iux-
ta distributionẽ Iulii Cæsaris Rhenus distinator esset
Gallię & Germanię, citeriore ripã Gallię, vltiore Ger-
manię decretã, Ultraiectum esset in Germanica, attamen
Valentinus Imperator occupatum Ultraiectum asseruit
Imperio Gallorum; perstetitq; sub Dominio eorum etiam
tempore Chilperici & Dagoberti Franciã Regum quovs-
que Frisię Reges invasores Dominium tyrannicè ibidem
vsurparent, à quo tandem, vt paulo prius citeriore Frisiã,
à Pipino Herstallo statim post aduentum S. Willibrordi
sunt exuti, magnam Frisię portionem Ultraiectumque
Gallijs reasserente.

DIS-